

Oliwia SZELAĞ

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ORCID: 0000-0002-6958-8362

Zmiany zasad głosowania w Konkursie Piosenki Eurowizji a problem stronniczości (2016–2023)

Streszczenie: Celem Autorki artykułu jest prześledzenie zmian systemu oddawania głosów w Konkursie Piosenki Eurowizji. Postawiona hipoteza brzmi następująco: pomimo wielokrotnych zmian w procesie *votingu* w Konkursie Piosenki Eurowizji, nie osiągnięto celu, jakim jest ograniczenie stronniczego głosowania. Przedstawione zostają przejawy stronniczości podczas trwania Eurowizji oraz różnice między głosowaniem profesjonalnego jury a *televotingiem*. Pojawia się również opis szeregu aktywności, które podejmuje główny organizator Konkursu, aby przeciwdziałać nieprawidłowościom związanym z całym procesem. Autorka szczególnie skupia uwagę na latach 2016–2019 oraz 2021–2022, ponieważ to w tym okresie zaszły największe zmiany w strukturze głosowania i ich pozorna stabilizacja. Artykuł przedstawia również kolejne zmiany, które zostały zaimplementowane w maju 2023 r. W badaniu wykorzystano *process tracing* oraz ujęcie komparatystyczne do analizy zmian w zakresie głosowania na przestrzeni lat, jako metody badawcze.

Słowa kluczowe: Konkurs Piosenki Eurowizji, Eurowizja, stronniczość głosowania, televoting, voting patterns, nieprawidłowości głosowania

Wstęp

Konkurs Piosenki Eurowizji (ang. *Eurovision Song Contest*; dalej: ESC) to wydarzenie, które nie tylko jest przedmiotem refleksji naukowej, ale również przedmiotem debaty publicznej. Szczególną uwagę poświęca się stronniczości głosujących. Nic w tym dziwnego, gdy do rywalizacji o miano najlepszej piosenki stają reprezentacje z różnych krajów Europy i nie tylko. Mimo regulacji, które mają zapobiec stronniczości ESC, widzowie co roku mogą oglądać spektakl naruszeń tej nadrzędnej zasady. Wypaczenia te mają różnoraki wymiar – od eksponowania symboli państw nieuznawanych do wygłaszania manifestów podczas występów. Jednym z wciąż powracających problemów, z którym zmagają się organizatorzy ESC jest stronniczość głosowania. W maju 2023 r. w życie

weszły kolejne zmiany tego systemu, co jasno wskazuje na fakt, że pomimo 67-letniej historii konkursu, wciąż nie udało się odnaleźć w pełni transparentnego sposobu gromadzenia głosów. Co za tym idzie – również wyłaniania zwycięzcy.

Aby zrozumieć przyczynę zmian w systemie głosowania, Autorka postawiła następujące pytanie badawcze: W jaki sposób organizatorzy ESC starają się zapobiegać stronniczości? Dodatkowo posłużyła się pytaniami pomocniczymi: 1) W jaki sposób wyłanianiano zwycięzców ESC na przestrzeni lat i dlaczego dochodziło do zmian w systemie głosowania? 2) Jakie zmiany w systemie głosowania przeprowadzono w latach 2016–2022? 3) Jak wygląda system głosowania po 2023 r. i jaka jest przyczyna kolejnej zmiany? Pozwoliło to postawić hipotezę, że pomimo wielokrotnych zmian systemu głosowania w ESC, nie osiągnięto celu, jakim jest ograniczenie stronniczego głosowania.

W badaniu, Autorka użyła takich metod, jak *process tracing* (Collier, 2011, s. 823–830) oraz ujęcie komparatystyczne (Lijphart, 1971, s. 682–693) do analizy zmian w zakresie głosowania na przestrzeni lat. Pierwsza z nich posłużyła prześledzeniu historii zmian systemu głosowania oraz analizie wyników ESC, natomiast druga do porównania sposobu wyłaniania zwycięzcy i konsekwencji, jakie niosły za sobą cechy istotnościowe każdego z etapów. Przedmiotem badań nie są konkursy, a regulacje dotyczące głosowania oraz jego rezultaty w latach 2016–2023.

Konkurs Piosenki Eurowizji jako przedmiot badań

ESC jest przedmiotem badań prowadzonych w różnych dyscyplinach naukowych. Na ten temat pisali m.in. socjologowie czy politolodzy. Wiele publikacji skupia się przede wszystkim na aspekcie narodowym, gdzie ESC jest analizowane przez pryzmat konkretnego państwa. Jessica Carniel (2018) dokonała analizy m.in. społecznej różnorodności Australii poprzez jej udział w konkursie. Jedno z głównych pytań, które stawia w pracy, dotyczy źródeł popularności ESC w tym kraju.

Inne badania poruszają m.in. takie zagadnienia jak język, który jest używany w utworach konkursowych lub proces *votingu*, czyli wyłaniania zwycięzcy wydarzenia. Na tym obszarze badano wzorce głosowania (ang. *voting patterns*) czy powiązania między przyznawaniem głosów a innymi czynnikami np. gustem narodowym. Gad Yair oraz Daniel Maman (1996) wykazali, że europejski blok zachodni ma przewagę nad

innymi, jeśli chodzi o oddawanie głosów oraz przedstawili zależności pomiędzy resztą bloków pod tym kątem. Z badań wynika, że to właśnie państwa bloku zachodniego wspierają się nawzajem, rozdając sobie punkty. W dodatku poprzez swoją „uniwersalność” otrzymują punkty od innych bloków państw (Yair, Maman, 1996, s. 319). Natomiast Laura Spierdijk oraz Michael Vellekoop (2008) wyodrębnili konkretne struktury, na podstawie których głosowanie podczas ESC może być stronnicze, wskazując m.in. takie czynniki jak zbieżności kulturowe czy religijne.

W literaturze polskojęzycznej istnieją publikacje, w których przedmiotem badań jest ESC, jednak żadna z nich nie dotyczy *stricte* stronniczości głosowania. Z punktu widzenia Autorki niniejszego artykułu, najważniejszym polskim badaczem w tym zakresie jest Damian Pałuba (2020), który pochylił się nad zagadnieniem wyłaniania zwycięzcy. Wyróżnił on etapy głosowania pod kątem zmian, które miały miejsce w historii. Pisze on o okresach, które można wyodrębnić na podstawie analizy zasad oddawania głosów (Pałuba, 2020, s. 148). Jest to istotne, dlatego że analizowane w niniejszym artykule zmiany, pozwalają na wyróżnienie kolejnego, kreującego się etapu – mieszanego z dominacją głosów publiczności.

Autorka posługuje się terminem stronniczość, podążając za Laurą Spierdijk oraz Michaelem Vellekoopem, którzy również w kontekście ESC odnosili się właśnie do tej kategorii¹. Według definicji z *Oxford Dictionary*, stronniczość (ang. *bias*) to „silne przekonanie na korzyść lub przeciw jednej grupie ludzi lub jednej ze stron w sporze, często nieoparte na sprawiedliwym osądzie” (*Oxford Advanced Learner’s Dictionary*, 2023). W ramach poruszanego tematu „stroną w sporze” są wszyscy krajowi reprezentanci biorący udział w konkursie, a „sporem” rywalizacja o tytuł najlepszej piosenki. Owe „silne przekonania na korzyść jednej grupy lub jednej ze stron” wyrażają krajowe jury oraz głosujący telewidzowie. Definicję stronniczości podaje także Edith A. Das-Smaal. Według niej jest to „systematyczny błąd lub różnica między osądami (ang. *judgments*) a prawdziwą wartością (ang. *true value*)” (Das-Smaal, 1990, s. 349). W kontekście ESC również i to ujęcie ma swoje odzwierciedlenie. W obliczu wprowadzonego przez Europejską Unię Nadawców (ang. *European Broadcasting Union*) (dalej: EBU) wzorca wykrywania odchy-

¹ W pracy zatytułowanej *The structure of bias in peer voting systems: lessons from the Eurovision Song Contest*, aby wyjaśnić pojęcie stronniczości głosowania (ang. *voting bias*), badacze posługują się specjalnymi wzorami matematycznymi stworzonymi na potrzeby opracowania.

leń, powstała możliwość rozpoznania systematycznego błędu oraz prawdziwej wartości, o których jest mowa w definicji. Owe narzędzie sprawiło, że za pomocą kilku wyznaczników jesteśmy w stanie w przejrzysty sposób wykryć nieprawidłowości. Przywołane definicje systematyzują rozumienie terminu stronniczość w kontekście Eurowizji oraz poruszanego zagadnienia, jakim jest *voting*.

Konkurs Piosenki Eurowizji – geneza i rozwój

Choć ESC jest wydarzeniem o wieloletniej tradycji, przy rozwoju którego pracowało tysiące osób, to za jej twórcę uważa się Marcela Bezençon. Był on ówczesnie dyrektorem SRG SSR, czyli szwajcarskiego nadawcy publicznego (radio i telewizja) oraz dyrektorem EBU, które do teraz jest głównym organizatorem konkursu (*Dukascopy TV*, 2016). Przy tworzeniu wydarzenia, Bezençon zainspirował się włoskim *Festival della canzone italiana di Sanremo*, organizowanym corocznie od 1951 roku.

Ideą ESC była integracja kulturowa narodów europejskich po II wojnie światowej, co miało się odbywać za pomocą wydarzeń, które te państwa same będą tworzyć. W pokojowej walce o tytuł najlepszej piosenki popowej roku miało dochodzić do integracji państw uczestniczących. Dodatkowo członkowie EBU, chcieli spopularyzować swoją organizację zajmującą się dystrybucją programów w Europie (O'Connor, 2010, s. 8).

Pierwsza edycja miała miejsce w Lugano w Szwajcarii w maju 1956 r. (*A diamond...*, 2015). W wydarzeniu brało udział siedem państw: Belgia, Francja, Niemcy, Włochy, Luksemburg, Holandia oraz Szwajcaria. Choć Wielka Brytania była członkiem EBU, to nie wzięła udziału w dwóch pierwszych edycjach konkursu (Carniel, 2018, s. 19–20). Procedura głosowania była wtedy tajna. W jury zasiadało po dwóch reprezentantów każdego kraju, które brało udział w wydarzeniu (*A diamond...*, 2015).

Aktualnie do ESC mogą przystąpić kraje zrzeszone lub stowarzyszone w EBU, czyli organizacji niekomercyjnych stacji radiowych i telewizyjnych. Jeszcze do 2020 roku mówiło się o tym, że Eurowizja ma charakter rozszerzający – również ze względu na ideologię porozumiewania się pomimo podziałów geograficznych, która jest wyznawana przez organizatora (Pałuba, 2019, s. 149–150). Jednak w 2021 r., EBU poinformowało o ograniczeniu maksymalnej liczby krajów, które mogą wziąć udział w wydarzeniu danego roku. Od 2022 r. w konkursie nie możemy zobaczyć więcej niż czterdziestu czterech państw (*Eurovision 2022: EBU*

limits..., 2021). To krajowy nadawca publiczny decyduje o sposobie wyboru reprezentanta. Jedynym ograniczeniem jest wiek wokalisty, ponieważ musi on ukończyć 16 lat najpóźniej w dniu półfinału lub finału (jeśli jest to reprezentant kraju Wielkiej Piątki²), w którym występuje (*Rules*, 2021).

Głównym założeniem ESC jest wyłonienie najlepszej piosenki spośród zgłoszonych w danym roku. Na pierwszym miejscu stawia się ideę reprezentacji danego kraju, co nadaje konkursowi narodowy charakter. Trzeba zauważyć, że na tablicy z wynikami nie pojawiają się personalia piosenkarza czy zespołu, a nazwa kraju, który reprezentuje (Fricker, Gluhovic, 2013, s. 3). Narodowy charakter konkursu może być jedną z przyczyn przejawów zachowań niepożądanych – w tym promowania idei czy sloganów politycznych. Chcąc się przed tym zabezpieczyć, EBU w swoim regulaminie zakazała tego typu agitacji. Idea apolityczności ESC przejawia się w kilku paragrafach w regulaminie. Pierwszy z nich mówi wprost, że „Konkurs Piosenki Eurowizji jest wydarzeniem apolitycznym”. W kolejnych, apolityczność jest elementem szerszego zagadnienia (*The Eurovision Song Contest: A Non-Political...*, 2021). Pozostałe zasady dotyczą zakazu: promowania jakiegokolwiek organizacji czy instytucji politycznej, manifestowania treści politycznych oraz wykorzystywania treści politycznych w utworze konkursowym (*The Rules of the Contest 2023*, 2022).

W ostatnich latach podczas konkursu, mogliśmy doświadczyć wielu kontrowersji o podłożu politycznym. Jednak EBU pomimo oświadczeń i gwarancji wyciągnięcia konsekwencji, pozostawało bierne w przyznawaniu kar za owe naruszenia zasad, aż do 2023 r.

Zasady głosowania przed 2016 r.

Pałuba wyróżnił cztery etapy w rozwoju konkursu pod kątem głosowania – etap jurorski, publiczny, przejściowy (okres szukania „złotego środka”) oraz mieszany (etap względnej stabilizacji). Etap jurorski miał miejsce w latach 1956–1997 i charakteryzował się tym, że jedynie profesjonalne jury wybierało zwycięzcę Konkursu (Pałuba, 2020, s. 148). W pierwszych edycjach, każde państwo uczestniczące wysyłało do państwa-

² W skład Wielkiej Piątki wchodzi: Francja, Niemcy, Włochy, Hiszpania i Wielka Brytania. Nie są to kraje założycielskie, lecz państwa, które mają największy wkład finansowy w wydarzenie (O'Connor, 2010, s. 156–159).

-gospodarza, po dwóch przedstawicieli do stworzenia profesjonalnego jury. Jurorzy mogli głosować na każdą reprezentację, również na swoją (*10 Memorable voting moments...*, 2016). Do 1975 r. sposób głosowania zmieniał się prawie co rok. W zależności od edycji, jury liczyło od 2 do aż 20 członków. W pierwszym Konkursie przyznawano po dwa punkty dla najlepszego wykonania. Uległo to zmianie już rok później, gdy jurorzy mogli rozdać punkty od 1 do 10. Dalsze wariacje dotyczące punktów polegały na ich liczbie i tego, które wartości zostały pominięte (*Voting systems in Eurovision history*, 2017). W 1975 r. został wprowadzony nowy system. Jurorzy przyznawali punkty od 1 do 8, a jako kolejne 10 i 12 z pominięciem 9 i 11. 12 punktów to najwyższa ocena, dlatego wędruje do artysty, który został najlepiej oceniony przez komisję z danego kraju. Ta konkretna liczba ma nawet swoje określenie, jakim jest *douze points* (*In a nutshell*, 2021). Ten system przetrwał, z małą przerwą, bez poważniejszych zmian do 2016 r.

Rok 1997 był przełomowy, ponieważ pięć krajów zdecydowało się na eksperyment, który zapoczątkował etap publiczny. Austria, Niemcy, Szwecja, Szwajcaria i Wielka Brytania chciały sprawdzić czy przejście z głosowania jury do głosowania SMS-owego widzów jest możliwe (*In a nutshell*, 2021). W razie, gdyby test zakończył się niepowodzeniem, swoje głosy miało przyznać tradycyjne jury. Wszystko przebiegło pomyślnie i w kolejnych latach promowano ten sposób wspierania swoich ulubionych wykonawców. Pałuba zauważa, że po przejściu na *televoting*, artystom trudniej jest rywalizować i zdobyć przewagę nad pozostałymi uczestnikami. Jest to spowodowane tym, że muszą do siebie przekonać widzów, a nie jedynie krajowe jury (Pałuba, 2020, s. 48). Główną zasadą głosowania za pomocą SMS-ów było wyłączenie możliwości oddawania poparcia swojemu państwu (*Eurovision Song Contest*, 2020). W ten sposób osoby znajdujące się na przykład na terenie Niemiec nie mogły głosować na niemieckiego reprezentanta. Wyłanianie laureata konkursu tylko poprzez *televoting* odbywało się do 2008 roku.

System po raz kolejny uległ zmianie, gdy brytyjski komentator Eurowizji Terry Wogan, wytypował, że 2008 roku konkurs wygra Rosja. Uważał, że stało się tak ze względu na obawę niektórych krajów przed ewentualnymi reperkusjami (Morris, 2008). W następnym roku ponownie powołano profesjonalne jury, którego celem było ustabilizowanie głosowania i zmniejszenie jego ewentualnej stronniczości. Między 2009 a 2012 rokiem, głosy jury i widzów liczyły się po 50%. Zliczano je osobno, dodawano do siebie i przyznawano dziesięć najlep-

szych państw w skali eurowizyjnej. W latach 2013–2015 przypisywano punkty nie tylko najlepszej dziesiątce, ale wszystkim krajom (*Voting systems in Eurovision history*, 2017). Pałuba upatruje się końca tego etapu (przejściowego) i względną stabilizację w zmianach z 2016 roku (Pałuba, 2020, s. 148).

Warto zauważyć, że początkowe zmiany w systemie głosowania nie wiązały się z żadnym konkretnym zdarzeniem. Były one powiązane z rozwojem ESC i chęcią eksperymentowania z formatem widowiska telewizyjnego. Dopiero w 2008 r. po kontrowersjach związanych ze zwycięstwem Rosji w ESC oraz niezadowolaniem ze strony komentatorów i prezenterów, system został zmieniony ze względu na swój stronniczy potencjał (Morris, 2008). Podobna sytuacja miała miejsce dopiero w 2022 r., po której zdecydowano o ponownej zmianie procesu *votingu*.

Zasady głosowania w latach 2016–2022

Zmiany zasad głosowania z 2016 roku kończą okres przejściowy, a zaczynają etap mieszany zwany także okresem stabilizacji (Pałuba, 2019, s. 148). Jak przyznało samo EBU, jest to największa zmiana w zasadach Konkursu od 1975 roku. Nowe warunki mają utrzymać widzów w niepewności do samego końca odczytywania wyników. Wcześniejsze zasady pozwalały na rozpoznanie zwycięzcy przed końcem rozdawania punktów (*SVT explain the new voting format*, 2016). Pałuba zwraca uwagę, że ta zmiana wprowadza więcej transparentności do całej procedury, niż to miało miejsce przy poprzednich zasadach (Pałuba, 2019, s. 148). Jednak zmiana z 2016 r. była przede wszystkim podyktowana urozmaiceniem widowiska, a nie kwestią stronniczości systemu, która wciąż występowała.

Przy wcześniejszych zasadach, głosy widzów i jurorów były łączone w stosunku 50:50. Od 2016 r. do 2022 r. obie grupy niezależnie od siebie przyznawały swoje punkty, które dodawane były dopiero do tabeli końcowej. Głosy oddawane przez jurorów i przez widzów z danego kraju były zapisywane i przyznawane w eurowizyjnej skali, czyli 1–8, 10 oraz 12. To oznacza, że punkty mogło zyskać jedynie 10 państw. Ten utwór, który dostał najwięcej głosów poprzez *televoting* w obrębie danego kraju, otrzymuje 12 punktów i tak analogicznie odbywało się dalsze przypisywanie. Ostatecznie utwór dostaje sumę punktów przyznanych w usta-

lonej skali, uwzględniając punkty od wszystkich krajów głosujących. W 2016 r. najmniejszą ilość punktów od widzów otrzymała Wielka Brytania – 8, a największą Rosja 361. Czechy nie otrzymały ani jednego punktu, co oznacza, że nie znalazły się one w przyjętym przedziale punktowym żadnego kraju (*Eurovision Song Contest 2016 – Grand Final*, 2016). Cały proces dotyczył głosowania w półfinałach, jak i w Wielkim Finale (*Explanation of the new Eurovision...*, 2016).

Televoting odbywał się za pomocą tradycyjnych SMS-ów. Numery, na które można było oddawać głosy różniły się w zależności od kraju i były podawane podczas krajowej transmisji wydarzenia. Istnieje również aplikacja na telefon o nazwie *Eurovision*, która ułatwia oddanie głosu na swojego faworyta. Z jednego numeru telefonu można oddać dwadzieścia głosów. W półfinałowych głosowaniach mogły brać udział tylko te państwa, które w nim uczestniczyły, przy czym nie można było głosować na swojego reprezentanta. Natomiast w Wielkim Finale w procesie uczestniczyły wszystkie państwa (zasada braku możliwości głosowania na swojego przedstawiciela obowiązywała także i na tym etapie).

Jurorzy przyznają swoje punkty w dzień, który poprzedza półfinał czy finał podczas tzw. *Dress Rehearsal* nazywanego również jako *Jurorskie Półfinały/Jurorski Finał* (w zależności od części wydarzenia). Na wypadek, gdyby podanie wyników obrad jury na żywo nie było możliwe, korzysta się z zebranych wcześniej informacji. Po głosowaniu jurorskim, zostają dodane punkty przyznane przez widzów. Dzieje się to w kolejności od kraju, który otrzymał najmniejszą ich liczbę od jury (*How it works*, 2021).

Taki wygląd systemu sprawia, że państwo, które po głosowaniu jury zajmuje np. trzecie miejsce czy czwarte, nadal ma szansę na wygraną. W dodatku, po analizie osobno wyników jury, osobno widzów oraz wyników, które otrzymamy po dodaniu obu grup głosów możemy wywnioskować, że ESC to tak naprawdę dwa, a czasami nawet trzy konkursy w jednym. Od 2016 r. zdarzyła się tylko jedna edycja, gdy faworyt jury był również faworytem widzów. Decyzje widzów i jury zazwyczaj różnią się od siebie, a ostatecznie po dodaniu obu typów głosów otrzymujemy kolejny, odmienny wynik oraz jednocześnie zwycięzcę. Obrazuje to tabela 1 zatytułowana Zwycięzcy ESC w zależności od decyzji widzów i profesjonalnego jury oraz zwycięzcy ostateczni od 2016 roku. Tabela została przygotowana przez Autorkę niniejszego artykułu poprzez analizę każdego zapisu wideo z Wielkiego Finału ESC od 2016 roku.

Tabela 1

Zwycięzcy ESC w zależności od decyzji widzów i profesjonalnego jury oraz zwycięzcy ostateczni od 2016 roku

Rok	Zwycięzca w głosowaniu widzów	Zdobyte punkty	Zwycięzca w głosowaniu jury	Zdobyte punkty	Zwycięzca w Konkursie Piosenki Eurowizji	Suma zdobytych punktów
2016	Siergiej Łazariew – <i>You Are the Only One</i> (Rosja)	361	Dami Im – <i>Sound of Silence</i> (Australia)	320	Jamala – <i>1944</i> (Ukraina)	534
2017	Salvador Sobral – <i>Amar pelos dois</i> (Portugalia)	376	Salvador Sobral – <i>Amar pelos dois</i> (Portugalia)	382	Salvador Sobral – <i>Amar pelos dois</i> (Portugalia)	758
2018	Netta – <i>Toy</i> (Izrael)	317	Cesar Sampson – <i>Nobody but you</i> (Austria)	271	Netta – <i>Toy</i> (Izrael)	529
2019	KEiino – <i>Spirit in the Sky</i> (Norwegia)	291	Tamara Todevska – <i>Proud</i> (Macedonia Północna)	247	Duncan Laurence – <i>Arcade</i> (Holandia)	498
2021	Måneskin – <i>Zitti e buoni</i> (Włochy)	318	Gjon's Tears – <i>Tout l'univers</i> (Szwajcaria)	267	Måneskin – <i>Zitti e buoni</i> (Włochy)	524
2022	Kalush Orchestra – <i>Stefania</i> (Ukraina)	439	Sam Ryder – <i>Space Man</i> (Wielka Brytania)	283	Kalush Orchestra – <i>Stefania</i> (Ukraina)	631

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy Wielkiego Finału ESC w latach 2016–2019 oraz 2021–2022.

Tabela 1 zestawia utwory, które wygrały w głosowaniu widzów, profesjonalnego jury oraz te, które faktycznie zwyciężyły po dodaniu głosów z dwóch poprzednich grup głosujących. Tabela gromadzi informacje z lat 2016–2019 oraz 2021–2022 i zawiera wartości liczbowe, które pokazują, ile punktów zdobył utwór w danej grupie głosującej. Zostały również zaznaczone zbieżności. W 2020 r. z powodu pandemii COVID-19 wydarzenie zostało odwołane. Nie został wtedy wybrany żaden zwycięzca, dlatego tabela nie uwzględnia wskazanego okresu.

Tabela w czytelny sposób obrazuje wpływ danej grupy na wynik ESC. Z jednej strony, analizując powyższe dane możemy wywnioskować, że Eurowizja to czasami nawet trzy różne konkursy piosenki. Zaś z drugiej strony, w ostatnich latach to właśnie głosowanie telewidzów było tym, które przesądziło o wyniku i niezależnie od decyzji jury – *televoting* był decydujący.

Analiza wybranych przykładów stronniczości

Podczas oglądania ESC możemy wyodrębnić kilka typów stronniczych zachowań. Jednym z nich jest eksponowanie symboli przez artystów z flagami krajów lub terenów spornych. EBU dopuszcza korzystanie z flag państw należących do ONZ (*Flagi Kosowa, Palestyny...*, 2016). Inny typ to zawieranie kwestii politycznych w tekście piosenki, która ma zostać wykonana na scenie – za co w 2021 r. Białoruś została zdyskwalifikowana z Konkursu (*EBU statement on Belarusian participation...*, 2021). Ostatni typ zachowań podczas ESC, który jest najistotniejszy z punktu widzenia niniejszej pracy to głosowanie blokowe. Jest to głosowanie stronnicze, które dotyczy profesjonalnego jury. Analizując głosowania w Wielkim Finale można zauważyć pewien schemat rozdawania punktów. Kraje dzieli się na bloki sąsiedzkie i regionalne. Wyróżnia się blok zachodni, północny oraz śródziemnomorski (Bogucki, 2014, s. 3). Państwa skandynawskie będą najczęściej sobie nawzajem dawać *douze points*, podobnie jak kraje byłego ZSRR, Rosji. Innym eurowizyjnym „pewniakiem” jest przekazanie największej liczby punktów Grecji przez Cypr i na odwrót. Zauważa się również, że Portugalia w historii swoich startów, najwięcej punktów przekazała Hiszpanii (Pałuba, 2020, s. 156).

Kontrowersyjnym głosowaniem w 2021 r. wyróżniła się Polska. Jury, w skład którego wchodziłi ludzie ze świata muzyki i showbiznesu, częściowo wybrani spośród pracowników TVP, przyznało swoje *douze points* San Marino (*Eurowizja 2021: które miejsce zajął Rafał Brzozowski?...*, 2021). Podkreśla się związek pomiędzy reprezentantką tego kraju, a reprezentantem Polski, Rafałem Brzozowskim zatrudnionym w mediach publicznych. Piosenkarz, który prowadzi również program *Jaka to melodia?* w Telewizji Polskiej, gościł wokalistkę Senhit w teleturnieju. Analizując wyniki głosowań, okazuje się, że San Marino przyznało Polsce podczas drugiego półfinału 12 punktów. Mając na względzie te przykłady można stwierdzić, że prawdopodobnie polskie jury nie przy-

znało San Marino największej ilości punktów ze względu na walory artystyczne występu (*Eurowizja 2022: Gdzie się odbędzie?...*, 2021). Ostatecznie Senhit z piosenką *Adrenalina* zajęła 22 miejsce na 26 możliwych w Wielkim Finale. Nasuwa się więc wniosek, że trudno jest doszukiwać się w zachowaniu jury obrony wartości artystycznych, skoro ich głosowanie motywowane jest czymś więcej, niż tylko chęcią profesjonalnej oceny wystąpienia muzyków.

Nowe zasady obowiązujące od 2023 r. – dominacja televotingu

W 2023 r. w życie weszły kolejne zmiany systemu głosowania. Od teraz w konkursach kwalifikacyjnych (półfinałach) decydują wyłącznie widzowie. To oznacza, że do Wielkiego Finału kwalifikują się jedynie faworyci publiczności. Rola profesjonalnego jury została zmniejszona, ponieważ ich głosy mają znaczenie dopiero w finale, a nie tak, jak poprzednio – na wszystkich etapach konkursu. W półfinałach jury również głosuje, jednak ich ustalenia są brane pod uwagę w momencie, w którym ze względów technicznych zawiedzie głosowanie SMS. Sposób zliczania głosów jest w tym przypadku dokładnie taki sam, jaki obowiązywał w latach 2016–2022 (*Voting changes 2023...*, 2022).

Aby dodatkowo wzmocnić znaczenie widzów w procesie wyłaniania zwycięzcy, EBU postanowiło umożliwić oddawanie głosów również odbiorcom spoza państw uczestniczących w ESC. Wszystkie głosy z tego typu państw zostają zliczone oraz przeniesione na kolejny zestaw punktów. Całość liczy się do puli w taki sposób, jakby w ESC brał udział jeszcze jeden dodatkowy kraj. Rozwiązanie to stosuje się wyłącznie do *televotingu*, ponieważ nie zostało utworzone profesjonalne jury z członków krajów nieuczestniczących. W ten sposób przewaga przesuwana jest w stronę widzów. Dotychczas równowaga punktowa pomiędzy jury a widzami wynosiła 50:50. Jednak owe zmiany sprawiły, że liczba głosów z *televotingu* wynosi 50,6%. Dzieje się tak, ponieważ głosy z państw nieuczestniczących są liczone jako jeden dodatkowy kraj w puli uczestników. W momencie, w którym nie ma przeciwwagi dla tego rozwiązania w postaci dodatkowej komisji profesjonalnego jury, która składałaby się z przedstawicieli państw nieuczestniczących, to widzowie mają decydujący głos. Opisane zmiany w sposób syntetyczny przedstawiono w tabeli 2 pt. Etapy w procesie wyłaniania zwycięzcy w Konkursie Piosenki Eurowizji (lata 1956–2023).

**Etapy w procesie wyłaniania zwycięzcy w Konkursie Piosenki Eurowizji
(lata 1956–2023)**

Etap	Okres trwania	Sposób wyłaniania zwycięzcy (Wielki Finał)
Jurorski	1956–1996	Dominacja jury w procesie wyłaniania zwycięzcy
Publiczny	1997–2008	Dominacja publiczności w procesie wyłaniania zwycięzcy
Przejęciowy	2009–2012	Głosy jury oraz publiczności 50:50 przyznawane dla najlepszej dziesiątki
	2013–2015	Głosy jury oraz publiczności 50:50 przyznawane dla wszystkich uczestników
Mieszany	2016–2022	Głosy jury oraz publiczności przyznawane niezależnie od siebie i dodawane do tabeli końcowej po transferze na skalę eurowizyjną.
Mieszany z dominacją głosów publiczności	od 2023 r.	Przewaga głosów publiczności (50,6%) względem jury (49,4%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Pałuba (2020) oraz własnej analizy.

W tabeli 2 zostały zestawione wszystkie dotychczas wyróżnione etapy przez Pałubę oraz nowy, kształtujący się – mieszany z dominacją głosów publiczności. Zmiany wprowadzone w maju 2023 r. wskazują na modyfikację systemu mieszanego, w którym dodaje się głosy jury oraz publiczności. Jednak organizator konkursu zdecydował się na oddanie głosu decydującego widzom, których siła została wzmocniona o 0,6%.

Interesującym posunięciem ze strony EBU jest wprowadzenie regulacji dotyczących próby manipulowania głosami. Gdy takowa zostałaby wykryta podczas półfinałów, wtedy automatycznie jury zostanie odwołane i nie będzie brało udziału w głosowaniu podczas Wielkiego Finału. Zasada ta obowiązuje nawet, gdy głosowanie jury nie bierze udziału w przesądzeniu wyniku. Natomiast, jeśli to w finale zostaną wykryte naruszenia, wtedy punkty przyznane od widzów z danego kraju zostaną podwojone i zastąpią potencjalne głosowanie jury. Jeśli jednak zawiodą oba systemy, to w takim wypadku punktacja zostanie oparta na wynikach z kraju o podobnym rezultacie (*Voting changes 2023...*, 2022).

EBU podaje dwa powody zmiany zasad *votingu*. Pierwszy to podtrzymywanie ciągłego zainteresowania widzów oraz drugi, czyli nieprawidłowości w głosowaniu (ang. *irregular vote*), które miały miejsce w 2022 r. Aby stwierdzić, czy głosowanie było nieprawidłowe EBU stworzyło wzorzec wykrywania odchyłeń oraz pytania pomocnicze, które w przejrzysty

sposób pozwalają o tym zdecydować. Procedura zostaje uruchomiona w przypadku, gdy zostaną naruszone punkty kontrolne bezpieczeństwa (ang. *security checks*). Podczas wykrywania nieprawidłowości EBU zwraca uwagę na: odchylenie od normy (ang. *Deviation from the norm*) rozumianej jako wynik, który odzwierciedla ogólny gust innych profesjonalnych jurorów. Kolejnymi przesłankami są wzorce głosowania (ang. *Voting Patterns*) wśród jurorów, nieprawidłowości (ang. *Irregularities*) w przestrzeganiu regulaminu ESC, powtarzające się wzorce (ang. *Reoccurring Patterns*) w zakresie głosowania w pozostałych grupach jurorskich. Ostatnią przesłanką jest występowanie beneficjentów (ang. *Are there beneficiaries*). Jeśli charakterystyka głosowania konkursowego zostanie zaliczona do przynajmniej dwóch powyższych punktów, wtedy uważa się je za nieprawidłowe. Gdy naruszenia zostaną potwierdzone również przez Ogólnoeuropejskiego Partnera ds. Głosowania (ang. *pan-European Voting Partner*) oraz przez Niezależny Monitor Głosowania (ang. *Independent Voting Monitor*), wadliwe głosy zostają usunięte (*EBU Statement: Irregular...*, 2022). Tak szczegółowa procedura wykrywania nieprawidłowości głosowania (ang. *irregular vote*) jest kolejnym dowodem na to, że EBU jako organizator główny ESC chce przeciwdziałać stronniczości głosowania.

Po incydencie w 2022 r. powołano grupę biegłych, którzy jako rozwiązanie problemu podali wprowadzenie nowych zasad głosowania (*Voting changes 2023...*, 2022). Kontrowersje polegały na unieważnieniu głosowania jury z Azerbejdżanu, Gruzji, Czarnogóry, Rumunii, San Marino oraz Polski w drugim półfinale Konkursu. Stało się to, ponieważ po przeanalizowaniu głosowań z wyżej wymienionych krajów, okazało się, że w rankingach nie znalazły się państwa, na które najczęściej głosowało jury z innych 15 krajów w jednym półfinale. Wymienione kraje głosowały na siebie nawzajem, przyznając sobie kolejne najwyższe wartości punktowe: 12, 10, 8, 7, 6. TVP jako organ, który obsługuje Konkurs w Polsce wydała oświadczenie, w którym podkreśliła, że stawiane zarzuty są bezpodstawne, a jurorzy w ocenianiu kierowali się wyłącznie swoim gustem (*Eurowizja 2022: afera...*, 2022). Jednak po przeanalizowaniu wszystkich dostępnych danych, bezstronność unieważnionych głosowań jest wysoce wątpliwa. Wszystkie sześć głosowań krajowego jury zostało poddane wyżej opisanej procedurze wykrywania nieprawidłowości. W jej wyniku, EBU uznało je za wadliwe i zdecydowało o usunięciu rezultatów owych komisji. W wyniku analizy tabel z głosowaniami, można wysnuć wniosek, że organy odpowiedzialne za krajowe komisje z Azerbejdżanu, Gruzji, Czarnogóry, Rumunii, San Marino oraz Polski ustaliły wspólny wzorzec przyznawania

punktów. Przedstawione dowody wskazują, że wszystkie wymienione kraje nie były faworytami w ESC w 2022 r. Za sprawą manipulacji głosami powyższe państwa miały osiągnąć korzystniejszy dla siebie wynik oraz zakwalifikować się do Wielkiego Finału. Ostatecznie udało się to reprezentantom z Azerbejdżanu, Rumunii oraz Polski.

Zmiana zasad głosowania budzi sprzeczne opinie wśród komentatorów wydarzenia. Część z nich wyraża obawę, co do jakości utworów, które będą pojawiać się w Wielkim Finale zwracając uwagę na fakt, że publiczność masowa w większości przypadków głosuje na utwory taneczne – co również pokazuje tabela 1 (*Nowe zasady na Eurowizji...*, 2022). Choć także na jej podstawie możemy zaprzeczyć tej tezie, ponieważ w 2017 r. zwyciężyła ballada, którą jednogłośnie wybrali i jurorzy, i telewidzowie. Ta postawa wskazuje, że wydany osąd był bezpodstawny oraz niepoparty wcześniejszym *researchem*. Dane pokazują, że jeśli utwór przypadnie do gustu publiczności, to zostanie wsparty poprzez *televoting* – niezależnie od decyzji jurorów.

Tabela 3 pt. Reprezentanci, którzy otrzymali awans do Wielkiego Finału w latach 2016–2019 oraz 2021–2022 względem zmian zasad głosowania z 2023 r., przedstawia porównanie między wynikami otrzymanymi we wskazanym okresie a potencjalnymi wynikami, które mogłyby wystąpić, gdyby obowiązywały wtedy nowe zasady głosowania z 2023 r. Rubryka „otrzymano awans” odnosi się do rezultatów końcowych dwóch półfinałów. Przedstawiono w niej uczestników Wielkich Finałów. Wyniki otrzymywano wtedy poprzez dodanie głosów jury oraz *televotingu*. Rezultat został porównany z wynikami, jakie moglibyśmy otrzymać, gdyby zasady głosowania z 2023 r. obowiązywały na przestrzeni wskazanego okresu.

Tabela 3

Reprezentanci, którzy otrzymali awans do Wielkiego Finału w latach 2016–2019 oraz 2021–2022 względem zmian zasad głosowania z 2023 roku

Rok	Otrzymano awans (głosy profesjonalnego jury + <i>televoting</i>)	Potencjalny awans (tylko <i>televoting</i>)
2016	Izrael, Gruzja, Czechy	Bośnia i Hercegowina, Macedonia, Białoruś
2017	Dania, Australia, Austria	Finlandia, Estonia, Szwajcaria
2018	Albania, Holandia	Polska, Grecja
2019	Dania, Białoruś	Polska, Litwa
2021	Albania, Belgia	Chorwacja, Dania
2022	Szwajcaria, Azerbejdżan	Albania, Cypr

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oficjalnych danych eurowizyjnych głosowań – eurovision.tv.

Po analizie danych okazuje się, że gdyby nowe zasady obowiązywały na przestrzeni wskazanego okresu, to byłyby one korzystniejsze dla reprezentantów Polski. Awansowałiby oni dwukrotnie. Natomiast owe zmiany działałyby na niekorzyść reprezentantów Albanii oraz Danii, którzy dwukrotnie nie otrzymaliby awansu do Wielkiego Finału.

Zagraniczni komentatorzy również zabierają głos w tej sprawie. Niciki Chapman, brytyjska prezenterka telewizyjna wyraziła swoje uznanie dla nadchodzących zmian. Stwierdziła, że dzięki nowemu systemowi to fani ESC będą mieli realny wpływ na wynik, a każdy z reprezentantów ma większe szanse na wygraną Konkursu (*Eurowizja 2023: Analiza...*, 2022).

W 2022 r. znów pojawiły się zarzuty o stronniczość głosowania. Wtedy to wielu komentatorów, celebrytów czy ludzi wypowiadających się na temat ESC z przekonaniem typowało, że zwycięży reprezentant Ukrainy (*Doda żąda odwołania...*, 2022). Wynikało to z przeświadczenia o upolitycznieniu głosowania (*Doda o Eurowizji...*, 2022). Po analizie końcowych wyników okazuje się, że to ostatecznie telewidzowie przesądziли o wygranej Ukrainy, przebijając liczbę punktów dwukrotnie w stosunku do liczby punktów otrzymanej przez ten kraj od jury.

Wnioski

Obok czterech wyodrębnionych etapów, po analizie zmian, które weszły w życie w 2023 r. można wyodrębnić kolejny z nich – mieszany z dominacją głosów publiczności, w którym to telewidzowie mają większy wpływ na wyniki Konkursu. EBU postanowiła wzmocnić rolę *televotingu*, aby ograniczyć manipulowanie głosami. Dane z tabeli 1 potwierdzają, że zarówno telewidzowie, jak i jury głosują stronniczo. Jeszcze przed zmianami to właśnie publiczność przyznawała najwięcej punktów zwycięzcy.

EBU po raz kolejny próbuje ograniczyć stronniczość głosowania, a tym przypadku dzieje się to poprzez wyłączenie jury z części głosowania. To doprowadzi jedynie do tego, że do Wielkiego Finału przejdą utwory wybrane wyłącznie przez publiczność. Jednak aż trzy razy w analizowanym okresie to publiczność wybrała ostatecznego zwycięzcę ESC. W dodatku to właśnie głosowanie publiczności przesądziło o zwycięstwie Ukrainy w 2022 r. Tym samym można stwierdzić, że głosowanie publiczności również jest stronnicze. Dlatego też owe zmia-

ny w procesie *votingu* nie przyniosą pożądaných rezultatów w postaci całkowitej bezstronności.

Postawiona hipoteza o fiasku wielokrotnych zmian systemu głosowania w ESC na rzecz ograniczenia stronniczości w głosowaniu została zweryfikowana pozytywnie. Również zmiany wprowadzone w 2023 r. nie uchronią systemu od stronniczego zachowania. Wyeliminowanie jednego elementu z całej procedury nie jest działaniem wystarczającym. Jak się okazuje oba elementy są wadliwe. Zwracając uwagę na przywołane przez Autorkę artykułu przykłady można stwierdzić, że pomimo chęci ograniczenia przez EBU wpływów politycznych (zasada apolityczności) oraz stronniczości (wykrywanie nieprawidłowości głosowania, zmiana zasad głosowania) to Konkurs Piosenki Eurowizji pozostanie stronniczy, a podjęte działania są niewystarczające, aby wyeliminować to zagrożenie.

Bibliografia

- 10 memorable voting moments at the Eurovision Song Contest* (2016), https://www.youtube.com/watch?v=1r_sk34axxw&t=3s, 22.12.2022.
- A diamond day for the Eurovision Song Contest* (2015), <https://eurovision.tv/story/a-diamond-day-for-the-eurovision-song-contest>, 21.12.2022.
- Bogucki M. (2014), *Queerowanie Eurowizji: szesnaście lat po wyoutowaniu*, „Widok. Teorie i Praktyki Kultury Wizualnej”, nr 5 <http://widok.hmfactory.com/index.php/one/article/view/163/281>, 20.12.2022.
- Carniel J. (2018), *Understanding the Eurovision Song Contest in multicultural Australia: We got love*, Springer Nature Switzerland ag., Basel.
- Collier D. (2011), *Understanding process tracing*, „PS: Political Science & Politics”, 44.4, s. 823–830.
- Das-Smaal E. A. (1990), *Biases in categorization*, „Advances in Psychology”, vol. 68, s. 349–386.
- Doda o Eurowizji i szansach Ochmana. Nie jest pełna optymizmu!* (2022), <https://www.youtube.com/watch?v=gQ7iPZofJ9o>, 24.12.2022.
- Doda żąda odwołania Eurowizji: „Wiadomo, że wygra Ukraina”* (2022), <https://rytmy.pl/doda-zada-odwolania-eurowizji-wiadomo-ze-wygra-ukraina/>, 24.12.2022.
- Dukascopy TV Eurovision. History of the brand* (2016), <https://www.youtube.com/watch?v=h0wgwwtispu>, 20.12.2022.
- EBU statement on belarusian participation* (2021), <https://eurovision.tv/story/ebu-statement-on-belarusian-entry-2021>, 22.12.2022.

- EBU Statement: Irregular voting patterns during Second Semi-Final 2022* (2022), <https://eurovision.tv/mediacentre/release/ebu-statement-irregular-voting-2022>, 24.12.2022.
- European Broadcasting Union, Rules of the 59th Eurovision Song Contest. Public version, Copenhagen 6/8/10 May* (2014), https://www.ebu.ch/files/live/sites/ebu/files/publications/ebu_esc2014_rules_en.pdf, 21.12.2022.
- Eurovision 2022: EBU limits contest to maximum of 44 competing countries* (2021), <https://wiwiblogs.com/2021/09/05/eurovision-2022-ebu-limits-contest-to-maximum-of-44-competing-countries/266533/>, 20.12.2022.
- Eurovision Song Contest* (2020), <https://www.britannica.com/art/eurovision-song-contest>, 22.12.2022.
- Eurovision Song Contest 2016 – Grand Final* (2016), <https://www.youtube.com/watch?v=no1v1-2hz6g&t=12827s>, 22.12.2022.
- Eurowizja 2021: które miejsce zajął Rafał Brzozowski? Te kraje zagłosowały na Polskę* (2021), <https://www.radiozet.pl/muzyka/eurowizja-2021-ktore-miejsce-zajal-rafal-brzozowski-i-kto-glosowal-na-polske-w-polfinale-kraje>, 23.12.2022.
- Eurowizja 2022: afera z głosami jurorów. Jest stanowisko TVP!* (2022), <https://eurowizja.org/eurowizja-tvp-glosowanie-wyniki-afery-oswiadczenie/>, 24.12.2022.
- Eurowizja 2022: EBU ujawnia nieprawidłowe głosy jury z Polski! Jak wyglądała nieuczciwość?* (2022), <https://eurowizja.org/eurowizja-2022-ebu-potwierdza-ustawione-glosy-jury-z-polski/>, 24.12.2022.
- Eurowizja 2022: Gdzie się odbędzie? * Final 2021: Wyniki oglądalności, głosowanie jurorskie i kontrowersje * Kto zasiadł w europejskich komisjach?* (2021), <https://dziennik-eurowizyjny.pl/2021/05/24/eurowizja-2022-gdzie-sie-odbędzie-final-2021-wyniki-ogladalnosci-glosowanie-jurorskie-i-kontrowersje-kto-zasiadl-w-europejskich-komisjach/>, 23.12.2022.
- Eurowizja 2023: Analiza i reakcje na zmiany w głosowaniu. Turcja pobila rekord awansów! • Melodifestivalen z modyfikacją zasad w dogrywce • Kto zgłosił się do Dory w Chorwacji?* (2022), <https://dziennik-eurowizyjny.pl/2022/11/24/eurowizja-2023-analiza-i-reakcje-na-zmiany-w-glosowaniu-turcja-pobilaby-rekord-awansow-melodifestivalen-z-modyfikacja-zasad-w-dogrywce-kto-zglosil-sie-do-dory-w-chorwacji/>, 24.12.2022.
- Explanation of the new Eurovision Song Contest voting format* (2016), https://www.youtube.com/watch?v=wd_rhs3f5-4&t=71s, 22.12.2022.
- Flagi Kosowa, Palestyny czy Państwa Islamskiego zakazane na Eurowizji 2016?* (2016), <https://dziennik-eurowizyjny.pl/2016/04/29/flagi-kosowa-palestyny-czy-panstwa-islamskiego-zakazane-na-eurowizji-2016/>, 22.12.2022.
- Fricker K., Gluhovic M. (ed.) (2013), *Performing the 'new' Europe. Identities, feelings, and politics in the Eurovision Song Contest*, Palgrave Macmillan, Houndmills.

- How it works* (2021), <https://eurovision.tv/about/how-it-works>, 21.12.2022.
- In a nutshell* (2021), <https://eurovision.tv/history/in-a-nutshell>, 22.12.2022.
- Kopania-Przebindowska L. (2016), *Kicz i kamp w Konkursie Eurowizji. Konkurs piosenki, kreowanie tożsamości europejskiej czy cyniczna gra?*, s. 229–238, doi: 10.18778/8088-032-0.24, 20.12.2022.
- Korinth B. (2018), *Język narodowy jako wyróżnik tożsamości kulturowej wobec procesu integracji europejskiej na przykładzie Konkursu Piosenki Eurowizji w latach 2000–2016* „Media – Kultura – Komunikacja Społeczna”, nr 14/1, s. 79–90.
- Lijphart A. (1971), *Comparative politics and the comparative method*, “American Political Science Review”, 65(Sept), s. 682–693.
- Morris S. (2008), *Eurowizja bez wizji*, “The Guardian” <https://kultura.onet.pl/muzyka/gatunki/pop/eurowizja-bez-wizji/1h4t5qr>, 21.12.2022.
- Nowe zasady na Eurowizji. Zmiany raczej korzystne dla Polski!* (2022), <https://plejada.pl/newsy/eurowizja-z-nowymi-zasadami-zmiany-raczej-korzystne-dla-polski/dnn0p3c>, 24.12.2022.
- O’Connor J. K. (2010), *The Eurovision Song Contest: The official history*, Carlton, London.
- Oxford Advanced Learner’s Dictionary – Bias definition*, https://www.oxfordlearners-dictionaries.com/definition/english/bias_1?q=bias, 6.01.2023.
- Pałuba D. (2020), *Konkurs Piosenki Eurowizji jako przedmiot badania socjologicznego*, „Studia Socjologiczno-Polityczne. Seria Nowa”, nr 1(12), s. 147–159.
- Rules* (2021), <https://eurovision.tv/about/rules>, 17.03.2023.
- Spierdujk L., Vellekoop M. (2008), *The structure of bias in peer voting systems: lessons from the Eurovision Song Contest*, “Empirical Economics”, vol. 36, s. 403–425.
- SVT explain the new voting format* (2016), <https://www.youtube.com/watch?v=hhrvgwldnau&t=39s>, 24.03.2023.
- The Eurovision Song Contest: A Non-Political Song Contest Filled With Politics* (2021), <https://eurocultur.eu/2021/05/19/eurovision-song-contest-a-non-political-song-contest-filled-with-politics/>, 20.12.2022.
- The Rules of the Contest 2023* (2022), <https://eurovision.tv/about/rules#:~:text=Each%20performance%20may%20consist%20of,shall%20be%20allowed%20on%20stage.&text=All%20Contestants%20and%20artists%20competing,the%20day%20of%20the%20Final23>, 20.12.2022.
- Voting changes 2023 – FAQ* (2022), <https://eurovision.tv/voting-changes-2023-faq>, 24.12.2022.
- Voting systems in Eurovision history* (2017), <https://eurovisionworld.com/esc/voting-systems-in-eurovision-history>, 22.12.2022.
- Yair G., Maman D. (1996), *The Persistent Structure of Hegemony in the Eurovision Song Contest*, “Acta Sociologica”, vol. 39, issue 3, s. 309–325.

Changes to voting rules in the Eurovision Song Contest and the problem of bias (2016–2022)

Summary

The aim of the article is this paper is to trace changes in the voting system of the Eurovision Song Contest. The research process proposes a hypothesis that despite the multiple changes to the voting system of the Eurovision Song Contest, the goal of reducing biased voting has yet to be achieved. The indications of bias during Eurovision and the differences between professional jury voting and televoting are presented. There is also a description of several activities that the main organizer of the Contest undertakes to counter voting irregularities. The author mainly focuses her attention on the years 2016–2019 and 2021–2022 because the most significant changes in voting structures and their apparent stabilization occurred during this period. The article also outlines further changes that were implemented in May 2023. The study used process tracing and comparative perspective as research methods.

Key words: Eurovision Song Contest, Eurovision, voting bias, televoting, voting patterns, voting irregularities

Informacja o autorce

Oliwia Szeląg [olisz2@st.amu.edu.pl] – absolwentka Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM w Poznaniu. Jej zainteresowania naukowe dotyczą stronniczości procesów głosowania w Konkursie Piosenki Eurowizji, politycznego zaangażowania celebrytów oraz innowacyjnych form protestów.

